

Marko Pokorn

dr. medicinskih znanosti, scenarist in dramatik

Karantenija, moja dežela

Vsako leto se veselim dopusta, saj le takrat odklopim obveznosti. Po tednu dni se število telefonskih klicev zmanjša na minimum, tudi počito prebiram bistveno manj pogosto kot v službi. Takrat je čas za ustvarjanje, pisanje članka ali česa drugega. Ob tovrstnem delu me prevzame notranji mir, saj je neodvisno od zunanjih vplivov in se prilagaja le mojemu notranjemu tempu.

Dopust je tudi čas intenzivnega branja, telesnega poustvarjanja (oziroma rekreacije) in druženja s prijatelji, vsega, česar, kadar sem v službi, ne morem početi. To pomeni, da imam paradoksalno več obveznosti kot takrat, ko sem v službi, in je potrebnega kar nekaj usklajevanja, da pridejo na vrsto. A vseeno živim v utvrti, da vsaj na dopustu sam uravnavam hitrost svojega življenja.

Počitnic sem se veselil že kot otrok. Pogosto je bilo sicer pričakovanje prijetnejše kot same počitnice, a nič zato. Je bila pa vrnitev v šolo zato toliko lažja.

Tudi letošnjih počitnic se, kljub temu da ne bodo nič posebnega, veselim, saj imam srečo, da za srečo ne potrebujem veliko. Na morju sta dovolj že ne premrzla voda in ledeno mrzla bevanda, v hribih pa to, da kolena ostanejo cela. Da nam komarji in klopi ne popijejo preveč krvi. Pa še, da mi kdo od družinskih članov ne ujame pagata.

Ljudje pač potrebujemo odklop od vsakodnevne rutine, v tem je smisel dopusta. Žal pa koronavirus, ki nam je zadnje mesece grenil vsakdan, zdaj ogroža tudi to.

A odklopimo se lahko povsod, tudi doma. Zato ni treba, da ves čas pogledujemo proti Hrvaški in se sprašujemo, ali bodo meje ostale odprte, ker se moramo zavedati, da bomo morali po vrnitvi z dopusta zelo verjetno še na 14-dnevni karantenski after. Pomislite samo, da ko boste u *lipjopj našoj* na rivi sedeli ob kavi, vas bo stisnilo pri srcu, ko bo za sosednjo mizo nekdo zakasljaj, če pa boste ob tobrentajočem usekovanju v robec ujeli še pridušanje nad *dosadna nastinka* (kar v makedonščini pomeni nadležen prehlad), jo boste jadrno ucvrli v apartma, prikolico ali šotor. A resnično oddahnil si boste šele po tem, ko se boste vrnili domov, v varno zavetje Karantenije. Zato raje počakajmo, da se število okužb pri naših južnih sosedih zmanjša.

Če bi želeli dopustovati v takih razmerah, bi morali potem zahtevati tudi nove prijeme v turizmu: aranžma all inclusive bi moral poleg neomejenih

Foto: MATEJ DRUŽNIK

količin jedaje in pijače vključevati tudi bris po želji na sars-cov-2 za vsakega gosta in hotel s petimi zvezdicami bi poleg notranjega in zunanega bazena nujno moral imeti še akreditiran mikrobiološki laboratorij ter vsaj sanitarnega inženirja, če ne celo epidemiologa, ki bi na recepciji vsak dan anketiral goste, jih spraševal o prehladnih znakih in počutju ter jim meril temperaturo. Tiste goste, ki bi ustrezali definiciji primera bolezn covid-19, bi po prejemu pozitivnega brisa premeštili v depandanso hotela z ločenim bazenom, tiste, ki bi potrebovali še kaj več, pa prebucirali v lokalno bolnišnico. Razen če se kakšna luksuzna hotelska veriga ne bi odločila ponudbe obogatiti še s kisikom in respiratorji oziroma ventilatorji. Pa žal ni tako, zato je bolje, da premislimo, preden se odpravimo na pot.

Tudi križarjenja so definitivno passé. Nihče, še posebej upokojenici ne, s tistimi ogromnimi ladjami ne bo več sproščeno plul po svetovnih morjih, saj se v primeru izbruha koronavirusne bolezni takšna ladja v trenutku prelevi v plavajoč dom starejših občanov, ki ga nihče ne sprejeti v varen pristan, dokler na krovu še kdo kašlja, kar pa lahko traja mesece in mesece.

Verjamem, da imajo tudi epidemiologi že poln kufer koronavirusa in si želijo le še brezskrbnega dopusta.

Ukrepi so presegli javnozdravstvene okvire, zato se pripravimo o vsem mogočem, le o tem, kaj je za družbo in državo najbolje, se ne moremo zediniti.

Vsi jim skačejo v zelje, saj se zdaj ves svet spozna na infekcijske bolezni in epidemiologijo, fiziki modelirajo širjenje virusa, ekonomisti preračunavajo, koliko generacij bo plačevalo pandemijo, teoretiki zarote pa so prepričani, da so vsega krivi Kitajci in Bill Gates. Od epidemiologov pa se poleg udbovskega sledenja obolenim vsak dan pričakuje še nova navodila za vsako pasjo procesijo, ki jih morajo povrh vsega pred kameram znati še na izust. Kot da bi imeli vsak dan izpit pred izjemno žleht komisijo, ki preži na še tako majhen lapsus, da ga razbobna vsemu svetu.

A ni vse tako črno, kot se zdi. V več kot pol leta smo se o koronavirusu naučili veliko: je drugačen kot gripa, večina ljudi zbolji v blagi obliki, a kar nekaj jih konča v enoti za intenzivno

zdravljenje in med njimi jih kljub zdravljenju vsaj polovica umre. Zaradi dolge inkubacijske dobe in velikega deleža blagih okužb ga je težko omejiti. Vendar preventivni ukrepi, kot so večja razdalja med ljudmi, razkuževanje rok in uporaba zaščitnih mask, delujejo. Ker bo virus med nami še nekaj časa, jih bomo morali hočeš nočeš še naprej izvajati. Drugače kot v Lombardiji koronavirus pri nas ni povzročil morije, zato je ljudi težje prepričati, naj ostanejo previdni, še posebej med dopustom, ko si vsak želi le oddiha in sprostitve, ne pa, da se ga mori z ukrepi. Poleg tega so ukrepi presegli javnozdravstvene okvire, zato se pripravimo o vsem mogočem, le o tem, kaj je za družbo in državo najbolje, se ne moremo zediniti.

Letošnji dopust bo tako potekal z glasbeno oznako allegro moderato. Želim si, da bo prijeten, umirjen, s primerno distanco. Na ta način bomo, malce zamaskirani, v čim večjem številu dočakali tisti javnozdravstveni preventivni ukrep na c, o katerem na teh straneh zaradi obljube izpred let ne bom pisal in ki bo, srčno upam, covid-19 spravil na smetišče zgodovine. Če pa vmes naredim še kakšnega *pagata ultimo*, toliko bolje.

Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža nujno stališča uredništva.

Barbara Zimic o nemškem predsedovanju svetu EU

Od discipliniranja do solidarnosti

Nemčija sredi drugega vala virusa sars-cov-2 prevzema polletno predsedovanje svetu EU. Med prelomnimi odločitvami sta na mizi dokončanje brexita in uvedba sklada za okrevanje, ki bi v zdravstveni krizi najbolj prizadetim državam zagotovil 500 milijard evrov nepovratnih sredstev. Ali lahko nemška kanclerka Angela Merkel ob izteku svoje rekordno dolge kanclerske kariere premakne temeljne kamne Unije? Lahko njene članice, med katerimi že vse od pretekle finančne krize naraščajo

razlike v razumevanju vloge EU, prepriča, da je čas za več in ne manj Evrope? Kanclerka, ki je v evrski krizi neomajno vztrajala pri discipliniranju malopridnega juga Evrope, danes govori o solidarnosti med državami. In o skupnem zadolževanju EU na mednarodnih finančnih trgih, ki je še včeraj veljalo za tabu. Kanclerka bo morala o nujnosti takšnega sklada prepričati četvero skeptičnih držav, ki menijo, da nepovratna sredstva pošiljajo napačno sporočilo. Seveda ima prav, ko poudarja, da na primer Italija in

Tesnejše sodelovanje članic in jasna razvojna strategija sta v luči izjemnih perturbacij v svetu nujna.

Španija nista odgovorni za zdravstveno krizo in da bi ju posojila pahnila samo še v globljo ekonomsko krizo. A roko na srce, vsaj o Italiji lahko rečemo, da ekonomsko stagnira že skoraj tri desetletja. Četudi državi EU solidarnostno pomaga v nepovratnimi sredstvi, kar je seveda edino prav, to države ne bo izvleklo iz stagnacije. To bi lahko naredile le obsežne reforme, ki pa so nemogoče zaradi nestabilne državne politike.

Ko torej kanclerka govori o nujnem zagotavljanju (ekonomske) kohezije med članicami EU, moramo

razumeti, da sta sklad za okrevanje in skupno zadolževanje povezave le prvi, četudi odločilen korak na poti k več (finančne) solidarnosti med članicami. Tesnejše sodelovanje članic in jasna razvojna strategija sta v luči izjemnih perturbacij v svetu nujna. Vprašanje pa je, ali so članice ob vse bolj vidnih razpokah na vse več področjih sposobne takšnega koraka. So pritiski iz tujine, ki prihajajo tako z vzhoda, zahoda kot z juga, že dovolj močni, da bodo članice prisilili k odločnejšemu pozicioniranju v svetu? Ali pa bodo ti pritiski, kot se, recimo,

kaže pri tekmovanju nekaterih članic za ameriške vojake, razpoke med državami še povečali?

Kanclerki Merklovi, ki Nemčijo vodi že četrti mandat zapored, in kot je napovedala, tudi zadnji, najpogostejše priznavajo, da je dober taktik, a slab strateg, in da ni rojena za velike vizije. V zadnjem desetletju pogosto slišimo tudi, da evropskemu projektu manjkajo politiki velikega kova z vizijo, kot so bili na primer njegovi ustanovitelji. A morebiti se bo v teh nestabilnih časih izkazalo, da je prelomnice mogoče doseči le z dobro taktično igro.

Gostujoče pero

Kaj imata skupnega skrb za starejše in davek na nepremičnine

Podatki izpred nekaj dni smo sedma najstarejša družba na svetu, a med politikmi še ni dozorelo spoznanje, da potrebujemo odziv na to takoj. Konkreten odziv, in ne besede. Področje, ki ga vidim kot pomembno, je skrb za starejše in prilagoditev njihovih stanovanj njihovim fizičnim omejitvam in življenjskim potrebam. Konkretno gre za nekaj sto dvigal v večstanovanjskih stavbah kot tudi za tisoče drugih manjših ovir. A kje vzeti denar?

Pri obdavitvi nepremičnega premoženja smo daleč na repu EU in po tej obdavitvi EU tako rekoč ne pripadamo. Bolj kot vsi drugi evropski narodi smo oddaljeni od enega bistvenih vprašanj, ali je to premoženje primerno obdavčeno. Daleč smo od najvišjega obdavčenja v Franciji s stopnjo okoli štiri odstotke BDP od davkov na premoženje. Slovenija ima to stopnjo okoli 0,3 odstotka. V večini držav znaša okoli 1,0–1,5 odstotka.

Iluzija, v kateri zdaj živimo, je v tem, da je mogoče skrb za starejše in zdravje vseh rešiti tako na hitro, kot smo pred tedni nabavili nujno medicinsko opremo. A ni tako, predvsem pa so

mag. Marko Novak
udis., Slovensko
nepremičninsko
 združenje
FIABCI

takšne ad hoc akcije vedno drage. Ta denar smo vzeli, kjer je bilo mogoče, a treba ga bo vrniti ter se verjetno še dodatno zadolžiti. Ta pot je sicer nujna, toda medgeneracijsko nedopustna. Alternativa so lahko samo višji davki ali kakšen spremenjen davek, ker drugih proračunskih rezerv ni.

V EU smo v Sloveniji najbolj uvidevni do obdavitve premoženja in smo kot država, kjer so davčne zakone pisali multinacionalke in veleposestniki. Premoženje premalo obdavčujemo, hkrati pa zelo obdavčujemo delo, kar je napaka, na katero že več kot desetletje opozarjata tako MDS kot tudi OECD. Kot družba nismo sposobni trezne razprave o tem problemu, niti na ravni, kot jo je sposobna vsaka družina pri družinskem proračunu.

Za zagotavljanje dolgotrajne oskrbe starejših potrebujemo sistemski in

stabilen davčni vir. Dobro je, če to sloni na premoženju, ki ga ni mogoče skriti. Prav tako je pri prepričevanju Slovencev o tem viru dobro napisati, da je njegov potencial v primerjavi s povprečjem EU slabo izkoriščen ali pogosto skoraj neizkoriščen, in takšen vir imamo. To je davek na nepremično premoženje. Gre za premoženje, ki smo ga ustvarili sami ali skupaj z našimi predniki v desetletjih ali generacijah.

Skoraj vsi smo pridelali in ustvarili neko premoženje. Za dediče so ga (so) ustvarili predniki. Skupna lastnost premoženja teh posameznikov je, da je v 99 odstotkih ustvarjeno z delom in ni nakradeno. Na tem področju smo zelo podobni drugim evropskim narodom. Tudi tam v 99 odstotkih ne krajejo, ampak ustvarjajo, a imajo do premoženja bolj racionalen in manj čustven odnos. Premoženje prinaša status, a tudi obveznosti. Na »južni strani Alp« pa bi imeli iz premoženja status, z obveznostmi in odgovornostjo do družbe pa bi opravili bolj po krpanovski, če gre. Če pa ne gre, za začetno bentihi čez državo, da nam hoče vzeti tisto, kar smo si prigarali. Mediji bodo pri tem nezadovoljnejšim asistrali, a zatreti v kali tak poskus

ni modro. Dolgoročno potrebujemo prav nekaj takšnega. Zato moramo pogledati obdavčitev premoženja v državah EU in OECD in ugotoviti, kako daleč smo od povprečja, ter začeti delati primerjave.

Denar dela denar, in to pri večini tistih, ki ga imamo več, kot ga porabimo. Vsi, ki ga imamo, ga nalogamo v premoženje, bodisi avtomobile, nepremičnine, vrednostne

Prenova sedanjega nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča kot anahronističnega preostanka obdavčitve nepremičnin iz leta 1984 je slaba rešitev.

papirje ali kaj drugega. Moje izhodišče je, da smo vsi s premoženjem različnih oblik sposobni plačati več kot doslej za skupne družbene potrebe. Ker lahko. Ampak koliko?

Tukaj se gibljemo od »vsem bogatim je treba vse pobrati« do »vse, kar dam,

je preveč«. Ta ekstremna jemljivo kot levo in desno stran »evropskega davčnega hodnika«, v katerem smo. Ne leva ne desna stena nista dobra izbira, zato se poskušajmo spraviti na sredino. Gnetli se bomo z drugimi, a trdih sten ne bomo občutili. Sredina evropskega davčnega hodnika predstavlja jedro, kjer nihče ne sme biti nezadovoljen, čeprav to govori. Premakniti se moramo proti sredini evropskega hodnika obdavčitve premoženja.

Narediti moramo odločne korake do povprečne obdavčitve premoženja v EU in OECD, kar mora biti naš cilj v prihodnjih treh letih. To velja tako za pridobitev premoženja iz dediščin in daril kot tudi za premoženje, ki smo ga ustvarili sami, ter tudi za višji davek pri prodaji nepremičnin.

Če se osredotočim na nepremično premoženje, to pomeni najmanj podvojitev tega, kar nam daje zdaj sistem nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ). Zato moramo čim prej sprejeti moderen davek na nepremičnine, ki bo temeljil na posplošeni vrednosti. Prenova sedanjega NUSZ kot anahronističnega preostanka obdavčitve nepremičnin iz leta 1984 je slaba rešitev.

Zato je nujna čimprejšnja uvedba davka na nepremičnine, ki naj bo za stanovanja v višini sedanjega NUSZ. Poleg tega je nujno povišati davek na promet nepremičnin in davek na dobiček od premoženja. V okviru takšne davčne reforme pa bi bilo nujno uravnotežiti tudi davek na najemnine fizičnih in pravnih oseb, ker pravne osebe plačujejo bistveno manj davka. Nujno je, da sedanja vlada odpre javno razpravo o teh temah zlasti s socialnimi partnerji.

Ali bo res kdo porinjen čez ekstenziven rob, če bo plačal davek v višini dveh tisočink vrednosti premoženja na leto? Dve ali tri tisočinke svojega premoženja vsako leto lahko plačamo, razen državljanov z dohodki pod pragom revščine. Če se kdo s tem plačilom ne strinja, naj pomisli, da bo s tem pomagal vgrajevati dvigala in odpravljati arhitektonske ovire starejšim ter pomagal financirati tudi dolgotrajno oskrbo. Podjetniki naj si predstavljajo, da bodo dvigala in arhitektonske ovire izdelali slovenski proizvajalci in tako poganjali gospodarsko rast ter izvažali proizvode in storitve. Druge evropske države to delajo že vrsto let, tudi Hrvaška.